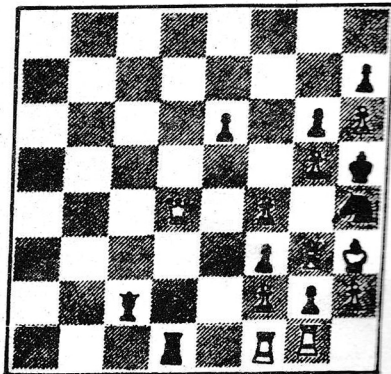

EINDSPELSTUDIES

Een paar jaar geleden is iemand op het idee gekomen om eens uit te rekenen welk gedeelte van een mensenleven gemiddeld besteed wordt aan wachten en onderweg zijn. Gelukkig kan ik u niet verontrusten met de uitkomst van zijn onderzoek, omdat ik die vergeten ben, maar het in ieder geval niet gering. Anderen hebben vervolgens(?) het plan gelanceerd om door het verichten van lichaamsoefeningen aan deze inproductieve tijd nuttigheid te verlenen, wat inmiddels onder de naam trimmen tot een nieuwe westerse ideologie is uitgegroeid. Hollende ministers met eveneens hollend gevolg op vliegvelden en zo. Persoonlijk houd ik het bij lezen. Dagelijks fiets ik echter zo'n drie kwartier van en naar de trein en daarbij kun je het je vandaag de dag niet meer permitteren een krant door te bladeren. Ik heb echter een andere manier om deze tijd te nutte te maken, namelijk het bedenken van eindspelstudies. Een van de laatste studies die ik geproduceerd heb, en waarover dit stukje eigenlijk gaat, is voor meer dan 90% het resultaat van deze dagelijkse verstrooide fietstocht. Alhoewel het naar men zegt niet zo'n erg mooie is, ben ik er nogal trots op en ik zal u vertellen waarom. In het boek "De schaakstudie in onze dagen" van A.O. Herbstman staat de hier naast staande studie van W.Koroljkow. Deze studie is een typisch product uit de z.g. paradoxaal-romantische school, dat wil zeggen dat de waarschijnlijkheid en natuurlijkheid van de stelling ondergeschikt wordt gebracht aan het idee dat tot

uitdrukking gebracht moet worden. De hoofdvariant gaat als volgt: 1. Dc5 Lf5 2. Dxf5 exf5 3. Tel Tc1 4. Td1 Tbl 5. Tc1 Tal 6. Tbl Txbl 7. Txbl g1D 8. Txgl Pg2 9. Txg2 fxg2 10. Kxg2 en wint.

De 'idee' in deze studie is de achtervolging van de zwarte door de witte toren over de onderste lijn, tot de zwarte toren niet verder weg kan lopen en wel moet slaan, en is ontleend aan het fairy chess. Herbstman schrijft: "Daar (in het fairy chess en bij zelfmatten) vindt zij een eenvoudige motivering. Wit slaat niet omdat hij zwart moet dwingen te slaan, en zwart slaat niet omdat hij wil vermijden mat te zetten. Daarom brengt wit een zwart stuk in benauwenis, tot de grens van het mogelijke - de rand van het bord bv. - en dwingt dan het stuk mat te geven." Hij concludeert dat Koroljkow met deze studie iets nieuws en interessants heeft geïntroduceerd, maar dat de stelling erg fantastisch is. "De idee verwacht hare realistische uitdrukking."

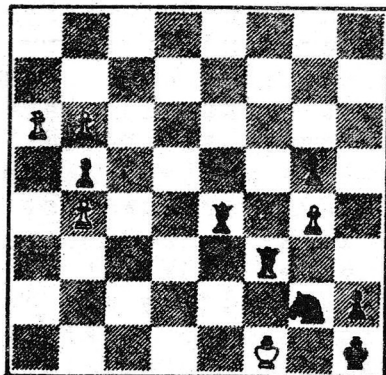
In mijn eigen studie vindt u hetzelfde idee terug, alleen zijn het ditmaal een witte en zwarte loper die na elkaar een diagonaal afwandelen. Het door Herbstman genoemde bezwaar van de onnatuurlijke en zware stelling, dat aan de studie van Koroljkow kleeft is hier m.i. niet aanwezig (geen 19 maar 12 stukken). Het idee is ook verruimd doordat geen van de beide lopers gedekt wordt tijdens de wandeling, op de voorlaatste zet van wit na. Aan de andere kant mist het probleem de rijkdom aan wisselende nevenvarianten die bij de Koroljkow aanwezig is.

Bij het vervaardigen van dit soort studies met als uitgangspunt een in algemene termen vervat idee, i.p.v. een bepaalde tactische wending die men bij toeval vindt, is het de beste methode om eerst de voorwaarden te formuleren waaraan de stelling zal moeten voldoen. In dit geval kwam ik tot de volgende constructie: A) De witte loper mag de zwarte niet slaan omdat hij dan

pat zet B) De zwarte looper mag de witte niet slaan, omdat daarmee het pat uit de stelling wordt gehaald en het overige witte materiaal beslissend ingrijpt. C) De andere witte stukken mogen pas actief aan de strijd deel kunnen nemen nadat de zwarte looper de witte heeft geslagen.

Dit waren de voorwaarden waaraan de te construeren stelling moest voldoen. De rest was uitproberen, onder het motto stug volhouden, waarbij ik er soms aan twijfelde of er onder de vele mogelijke stellingen wel een is die aan de bovenstaande simpele voorwaarden voldoet.

Maar ja hoor, hier naast staat hij:

Oplossing:) Kf2 (1. b7

Lxb7; 1. Lxg2 Lxg2 2.

Kf2 Lb7; 1. Le2 Pe3 2.

Kf2 Lc6 3. Lxb5 Pd1 4.

Kg3 Le4 5. b7 Kg1 6.

b8D h1P 7. Kh3 Pdf2 mat) ...Ld5 Hier en op de

volgende drie zetten mag de zwarte looper niet

slaan wegens b7 en wint. 2. Le4 (Op Le2 volgt

...Pf4 3. b7 Ph3 4.Kg3 kg1 5.b8D h1P 6. Kh3

Pf2 en remise.) ...Lc6 3. Ld5 Lb7 4. Lc6 La8

5. Lb7 Het o zo genoegelijke uitstapje eindigt

bij een ravijn en krijgt daar een wrede ont-

knoping. Zwart mag de eerste klap uitdelen:...

Lxb7 6. axb7 en wint.

H.Grondijs

